

Min mening

Aktiv livshjelp

Får Frp gjennomslag for sitt forslag om aktiv dødshjelp vil det norske helsevesenet assistere selvmord for opp mot 700 nordmenn hvert år, i hvert fall hvis vi sammenligner med tall fra Nederland. Landet er etter hvert ikke bare kjent for sine kanaler og tullipaner, for minst to prosent av de som dør i Nederland dør på grunn av aktiv dødshjelp. Men hele en av fem som får aktiv dødshjelp Nederland, ønsket noe annet. Og helt ned i 12-årsalderen kan man søke om å få hjelp til selvmord.

Hvor skal grensene gå? I Nederland har

man nå en debatt om aktiv dødshjelp på nyfødte. Mens man lenge sa at det kun skulle være store fysiske smerter, har man nå akseptert psykiske lidelser. Hva slags samfunn ønsker vi? Skal Norge også bli et land der dødshjelp blir en del av helsetilbudet?

Erfaringer fra Oregon i USA viser at over halvparten av dem som ber om aktiv dødshjelp gjør det fordi de ikke ønsker å være en byrde for sine pårørende. Hvis en dødsprøye blir en del av eldre- og kreftomsorgen, innføres et annet menneskesyn enn det norsk

helsevesen bygger på i dag. Norge kan og bør i langt større grad fokusere på aktiv livshjelp. Gjennom forskning og ulike tiltak bør man kunne komme mye lenger i blant annet smertelindring. Det at samfunnet stiller opp i livets siste fase er den trygghet vi bør og skal ha, ikke at vi kan få en dødsprøye når ting butter i mot.

● Filip Rygg,

2. kandidat til Stortinget for Hordaland KrF

LESERNE MENER

Blir Frp landets største parti ved valget?

Ja: 53%

Nei: 42%

Vet ikke: 5%

Antall stemmer: 1637

DAGENS SPØRSMÅL:

Skal du gå syv fjellsturen neste år?

Gi din stemme på ba.no

Har Jørn Hurum gapt for høyt med sitt mediesirkus rundt funnet av «Ida»? Sjansen er stor for at han kan gå på en smell, skriver **TERJE ØSTIGÅRD** i dette innlegget.

I manesjen til sirkusapen «Ida»

SIRKUSAPER er små, søte og sjarmerende, og vekker stor oppmerksomhet. Naturhistorisk Museum i Oslo skriver at den 47 millioner år gamle primaten «Ida» kan ha sett ut som apen Herr Nilsson til Pippi Langstrømpe.

BBC sendte direkte fra pressekonferansen på American Museum of Natural History. Parallelt er det laget film, nettsted, populærvitenskapelig bok, bamser, t-skjorter, caps osv. Og i sentrum for alt står mediemesteren dr. Jørn Hurum, som er førsteamanuensis ved Naturhistorisk Museum.

«Å tørre og å tåle sirkus» skriver forskning.no. «Enhver popgruppe ville gjort det samme. Enhver idrettsutøver ville gjort det samme. Også vi forskere må begynne å tenke på denne måten», sa Hurum, og tror dette vil sette en ny standard for forskningsformidling. Det kan være gode grunner til ikke å følge denne strategien.

FORSKERE KLAGER ofte på at de blir misforstått og feilsitert i media, og derfor er det mange som vegrer seg for forskningsformidling. I dette tilfellet er Hurum eneregissøren av sirkuset og har derfor ansvaret for hvordan «Ida» fremstilles populært.

Når Hurum beskriver «Ida» i media er det i store ordelag: «Dette forandrer alt», dette er «paleontologiens Mona Lisa» og «Noahs ark», og legger opp til at «Ida» er ikke bare ett, men selveste «the missing link» for å forstå menneskets evolusjon. Og på hjemmesiden (www.revealingthelink.com) står det at fun-

net er «linken som avdekker våre tidligste forfedre». Hverken mer eller mindre. Store ord har en tendens til å slå hardt tilbake hvis man ikke har sikre belegg.

DEN ENESTE forskningen som er gjort på «Ida» til nå er Hurums eget internasjonale «Dream Team» av forskere, og konklusjonen deres er: «Vi tolker ikke *Darwinius* (Ida) som en

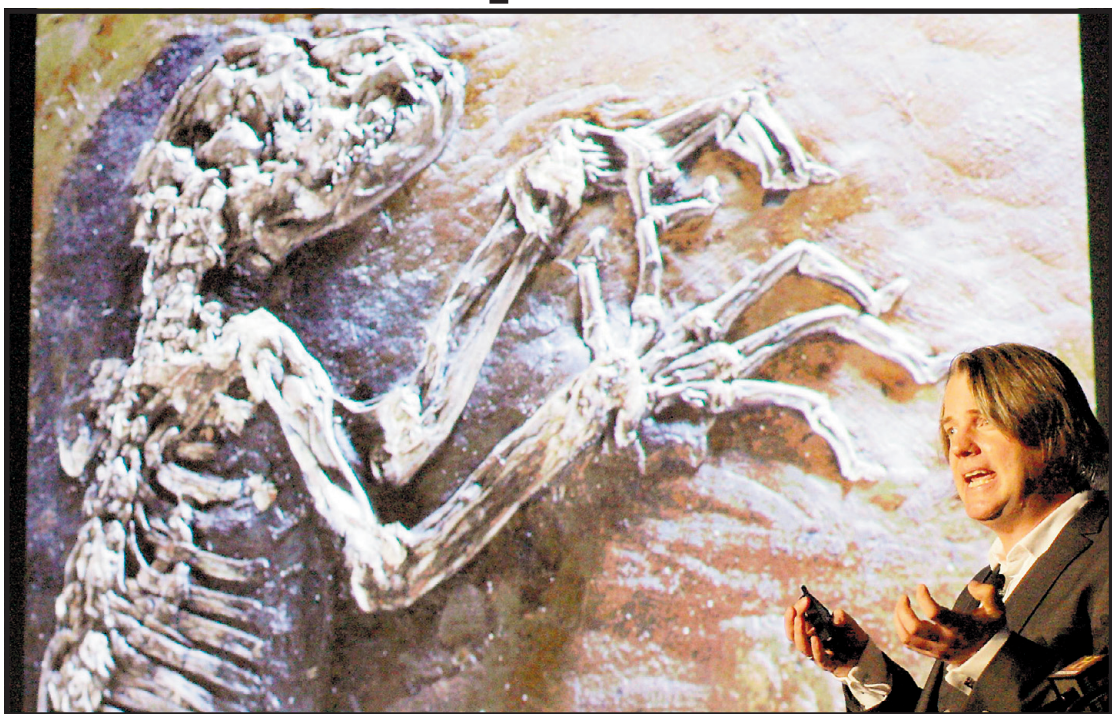
antropoid, men adapid-primate. Den representerer fortjener mer grundig sammenlikning med høyere pri-

mater». Antropoidene er gruppen som inkluderer aper og mennesker. «Ida» tilhører ikke denne gruppen.

Basert på deres egen forskning er det altså ikke belegg for denne mediefremstillingen. Og det er før andre forskere har analysert «Ida».

Hurum har helt rett i at funnet vil bli diskutert i mange år fremover. Det er problemet. Hurum har satset alt på ett kort og vet ikke hva konklusjonen blir.

FREMTIDEN til «Ida» avhenger av forhistorien hennes. Når forskergruppen som har arbeidet med funnet i to år ikke har kommet til konklusjonen som blir fremstilt i media, er det altså opp til andre å komme frem til denne. Hvis «Ida» ikke kan knyttes direkte til menneskets evolusjon, blir hun for de fleste

JØRN HURUM: Har han laget for mye sirkus omkring funnet av «Ida»?

FOTO: REUTERS

uinteressant, og ville aldri ha skapt det mediesirkuset som Hurum har iscenesatt. Sjansene for at prosjektet kollapse kan være store.

Det er derfor de færreste forskere vil velge en slik mediestrategi før man har belegg for det. Forskning.no mener Hurum vil gå inn i historien som en av historiens viktigste paleontologer. I motsatt ende kan forskningen miste troverdighet utad i samfunnet, og Hurum sitte igjen med Svarteper og dra med seg Naturhistorisk museum i dragsuget hvis «Ida» ikke lever opp til det bildet som de har skapt av henne i media.

«VI ER FORBEREDT på kritikk. Vi tror vi har rett, men kanskje tar vi feil. Det er slik vitenskap fun-

ger», sier Hurum og tilføyer: «Uansett, vi har nå Ida, vår fosile Rosettastein».

Kritikk og motargumenter har allerede kommet, men det har elegant blitt avfeid som misunnelse, sjalusi og surmagete oppstøt fra professorer som kun har noen tannfragmenter og knuste knokler til sin forskning, og ikke et helt skelett. Dette er en uheldig strategi og argumentasjon selv populært, og vitenskapelig uholdbart.

Derfor ringer det et par alarmklokker. Hurum har blitt kritisert for å være en ny Thor Heyerdal, og det er to paralleller. Heyerdal brukte media aktivt til å fremsette tolkninger som ikke var vitenskapelig forankret, og avfeide all kritikk med misunnelse og sjalusi fra fagfolk.

SPØRSMÅLET blir hvordan Hurum vil forholde seg til faglig kritikk som argumenterer mot at «Ida» er del av menneskets evolusjon og «the missing link». Hurum kan vanskelig gå tilbake på sine populære tolkninger når han til de grader har satset så høyt. Og i tillegg oppkalt «Ida» etter sin datter.

Det er allerede poengtert at dette mediesirkuset rundt «Ida» kan skade forskningen på henne, og det er synd hvis hun forblir en sirkusape i fremtiden. Hun fortjener så mye mer, fordi det er et helt unikt funn.

Hvis det viser seg at Hurum og hans kollegaer har rett i at «Ida» tilhører menneskets evolusjon, er det bare å gratulere og sprette champagneflaskene. I dette tilfellet ser det riktignok ut som flaskene for lengst er drukket opp. Det kan bli en bakrus.

Uansett, vi må gratulere Hurum med funnet av «Ida», det fortjener en skål!

Fakta

47 millioner år gamle «Ida» er et helt eksepsjonelt funn og har blitt en verdenssensasjon. Presentasjonen av henne var et mediestunt som verden ikke har sett tilsvarende til når det gjelder forskning. Spørsmålet er om hun er del av menneskets evolusjon eller ikke. Er formidlingen feil og for populistisk?

TERJE ØSTIGÅRD

post.doc v/Unifob Global, Universitetet i Bergen

Statsministeren

